

Determining the Law Applicable by DAB to the FIDIC Silver Book Disputes

FIDIC Gümüş Kitap Kapsamında Uyuşmazlık Çıkması Halinde UÇK Tarafından Uygulanacak Hukukun Belirlenmesi

ABSTRACT

"The EPC/Turnkey Contract 1st Edition 1999 Silver Book" ("**Silver Book**") published by the International Federation of Consulting Engineers ("**FIDIC**"), sets forth the main principles which can be applied to complex and grand scale construction projects through its standardized turnkey agreement clauses. In this context, Silver Book aims to provide regulations for the general construction process as well as providing resolutions to disputes which may arise from these projects in a rapid, systematic and fair manner. The Silver Book offers the Dispute Adjudication Board ("**DAB**"), amicable settlement and arbitration procedures for settling possible disputes and assigns an important mission to the DAB. Despite this mission bestowed upon DAB, neither Silver Book's general provisions nor its

ÖZET

Müşavir Mühendisler Uluslararası Federasyonu ("**FIDIC**") tarafından yayınlanan "EPC/Turnkey Contract 1st Edition 1999 Silver Book"ta ("**Gümüş Kitap**") yer alan standart anahtar teslim sözleşmesinin içerdiği hükümler, büyük çaplı ve kompleks inşaat projelerinde uygulanabilecek temel prensipleri düzenlemektedir. Bu kapsamda Gümüş Kitap, inşaat projesinin genel işleyiş sürecine ilişkin düzenlemeler içerenin yanında bu projelerde söz konusu olabilecek uyuşmazlıklara çeşitli çözüm yolları da sunmakta, bunların en kısa zamanda sistematik olarak ve hakkaniyete uygun şekilde çözülmesini sağlamayı hedeflemektedir. Nitekim Gümüş Kitap kapsamında uyuşmazlık çözüm yolları olarak Uyuşmazlık Çözüm Kurulu ("**UÇK**"), dostane yollarla çözüm ve tahkim prosedürlerinden bahsedilmiş, uyuşmazlık çözümünde

annexes² specify which law shall be applied during the dispute resolution process by the DAB. Considering the parties' choice of the governing law of the contract is in a way an indication of the parties' preference on the rules they choose to govern their relationship with, it is considered that the DAB should apply the "governing law" chosen by the parties while solving the dispute referred by the parties.

KEYWORDS: FIDIC, DAB, Silver Book, Dispute Resolution Methods, Turnkey Contracts

I. INTRODUCTION

CONSTRUCTION INDUSTRY REMAINS TO BE ONE OF the top sectors for investment purposes. Construction works such as roads, buildings and infrastructure development have been on the rise while being globalized due to increasing needs of the population in correlation with increasing technological improvements. Various companies in the construction industry undertake grand-scale projects, especially the ones that require expertise, not solely in their own countries but abroad as well. Besides requiring considerably large financing, grand-scale cross border construction works that require expertise also require its agreements to be thorough and comprehensive enough to regulate the often complicated and complex procedures, and prevent disputes arising between the contracting parties and settle them systematically if they arise. The standardized and global agreements published by FIDIC are the primary agreements that come to mind with regard to suitability to the needs of the construction sector.

This article primarily focuses on the general scope of the FIDIC agreements, then the dispute resolution process arising from the execution of FIDIC Silver Book agreements and DAB's role during the resolution of disputes. It finally considers how the DAB will settle disputes and which law will be applied.

UÇK'ya önemli bir misyon yüklenmiştir. Kendisine yüklenen bu misyona rağmen UÇK'nın uyuşmazlıkları çözerken hangi hukukun kurallarını uygulayacağı hususu, Gümüş Kitap'ın genel hükümleri ve eklerinde² düzenlenmemiştir. Tarafarca yapılan sözleşmeye uygulanacak hukuk seçiminin, bir yönüyle tarafların kendi aralarındaki ilişkileri hangi kurallara dayanarak yürüteceklerine ilişkin bir seçim olması sebebiyle UÇK'nın, taraflarca kendisine iletilen uyuşmazlığı tarafların "sözleşmeye uygulanacak hukuk" olarak belirledikleri hukuk kuralları çerçevesinde çözmesi gerektiği değerlendirilmektedir.

ANAHTAR KELİMELER: FIDIC, UÇK, Gümüş Kitap, Uyuşmazlık Çözüm Yolları, Anahtar teslim sözleşmeleri

I. giriş

İNŞAAT SEKTÖRÜ, GEÇMİŞTEN GÜNÜMÜZE EN ÇOK YATIRIM yapılan sektörlerden biri olma özelliğini korumaktadır. İnsanların teknolojinin gelişimine paralel olarak artan ihtiyaçları, yol, bina, altyapı gibi çeşitli inşaat işlerinin artmasına, pek çok alan ve sektörde söz konusu olduğu gibi inşaat sektöründe de gerçekleştirilen çalışmaların küreselleşmesine yol açmıştır. İnşaat sektöründe faaliyet göstermekte olan kimi inşaat firmaları, özellikle de uzmanlık gerektiren büyük inşaat işlerini yalnızca kendi ülke sınırlarında değil, başka ülkelerde de gerçekleştirmektedir. Ülke sınırlarını aşan ve uzmanlık gerektiren büyük ölçekli inşaat işleri, son derece büyük bir finansman gerektirmenin yanı sıra bütün bu karmaşık prosedürlerin belirli bir düzen içerisinde yürütülebilmesini sağlayan, inşaat işinin tarafları arasında çıkabilecek uyuşmazlıkları önleyecek şekilde kapsamlı ve derin, uyuşmazlık çıkması durumunda ise bunun çözümünü sistematik ve net şekilde öngören sözleşmeleri gerektirmektedir. Bu noktada bahsi geçen ihtiyaçları karşılamada akla ilk gelen ve uygulamada sıkça kullanılan sözleşmeler, FIDIC tarafından yayınlanan uluslararası nitelikteki standart sözleşmelerdir.

Bu makalede öncelikle FIDIC sözleşmeleri genel kapsamıyla ele alınmakta, ardından FIDIC Gümüş Kitap sözleşmelerinin uygulanmasında uyuşmazlık çıkması durumunda uygulanabilecek uyuşmazlık çözüm yolları

II. FIDIC AND FIDIC CONTRACTS

A. What is FIDIC?

FIDIC is the abbreviation of *Federation Internationale des Ingénieurs Conseils*; the French title for International Federation of Consulting Engineers. The members of FIDIC founded in 1913, consist of international unions of consulting engineers. FIDIC, which currently has members from ninety seven different countries, is represented in Turkey by Association of Turkish Consulting Engineers and Architects since 1987. FIDIC publishes various materials such as international standardized contracts as well as standardized preliminary qualification forms for works and for the clients, consultants, sub consultants, joint ventures and agents who undertake these works. FIDIC also publishes documents for business practice, such as activity reports on management systems and work process, position papers, guides, and educational brochures.³

ile uyuşmazlıkların çözümü kapsamında UÇK kurumu incelenmektedir. Son olarak, UÇK'nın uyuşmazlıkları ne şekilde ve hangi hukuku uygulayarak çözeceği üzerinde durulmaktadır.

II. FIDIC VE FIDIC SÖZLEŞMELERİ

A. FIDIC Nedir?

FIDIC, Müşavir Mühendisler Uluslararası Federasyonu'nun Fransızca ismi, *The Federation Internationale des Ingénieurs Conseils*'in kısaltmasıdır. 1913 yılında kurulan FIDIC'in üyeleri, müşavir mühendislerin ulusal birliklerinden oluşmaktadır. Günümüzde doksan yedi ülkeden çeşitli üyeleri kapsamakta olan FIDIC'in Türkiye'deki temsilciliğini 1987 yılından bu yana Türk Müşavir Mühendisler ve Mimarlar Birliği yürütmektedir. FIDIC, işler ve bu işleri yapan müşteriler, müşavirler, taşeron müşavirler, iş ortaklıkları ve temsilciler için uluslararası standart sözleşme formlarının yanı sıra

B. General Overview of the FIDIC Contracts

Contracts provided by FIDIC include standardized provisions which are applicable to numerous construction projects.⁴ In addition to the standardized provisions, FIDIC contracts also contain instructions about preparing the particular conditions specific to projects. These contracts are published by FIDIC in several different and colour-coded books in accordance with the different types of construction projects to which their standardized provisions can be applied. The books are “Red Book”⁵, “Yellow Book”⁶, “Silver Book”⁷, and “Green Book”⁸. Red Book contains the conditions of contract for the construction and engineering works designed by the employer; Yellow Book contains conditions of contract for plant and design-build for electrical and mechanical plant and for building and engineering works designed by the contractor; the Green Book contains short form of contract conditions and finally, the Silver Book contains the condition of contract for EPC (*engineering, procurement and construction*) and turnkey contracts.

1. Features of the Silver Book

As the article will specifically focus on the dispute resolution methods of the Silver Book in the forthcoming sections, it is necessary to introduce the general features of the Silver Book. Silver Book is generally used for privately financed build-operate-transfer (BOT) projects, and for fixed-price turnkey contracts such as infrastructure (roads, bridges, sewage treatment plants etc.), factory, and energy plant constructions.⁹ Under the Silver Book, there is a direct relationship between the contractor and the employer instead of the presence of an engineer. The relationship involves the employer’s respon-

standart ön-yeterlilik formları gibi çeşitli materyaller yayınlamaktadır. FIDIC tarafından ayrıca, yönetim sistemleri ve iş süreçleri üzerine faaliyet raporları, mütalaa belgeleri, kılavuzlar, eğitim kitapçıkları gibi iş uygulamasına yönelik dokümanlar da yayınlanmaktadır.³

B. FIDIC Sözleşmelerine Genel Bir Bakış

FIDIC tarafından hazırlanan sözleşmeler, pek çok inşaat projesine uygulanabilecek standart nitelikte hükümler içermektedir.⁴ FIDIC sözleşmeleri, içerdikleri standart nitelikte hükümlerin yanı sıra proje özelinde düzenlenmesi gereken özel hükümlerin ne şekilde hazırlanacağına ilişkin yönlendirmeleri de kapsamaktadır. Bu sözleşmeler, içerdikleri standart hükümlerin uygulanabilecekleri inşaat projelerinin özelliklerine göre FIDIC tarafından yayınlanan farklı kitaplarda yer almakta olup, bu kitaplar çeşitli renkler ile anılmaktadır. Sözleşmeler hakkında yayınlanan bu kitaplar; “Kırmızı Kitap”⁵, “Sarı Kitap”⁶, “Gümüş Kitap”⁷ ve “Yeşil Kitap”⁸tır. Kırmızı Kitap, iş sahibi tarafından tasarlanan inşaat ve mühendislik işlerine ilişkin sözleşme şartlarını; Sarı Kitap, yüklenici tarafından tasarlanan elektrik ve makine tesis, inşaat ve mühendislik işlerine ilişkin tesis ve tasarım, yapım sözleşmesi şartlarını; Yeşil Kitap, kısa formdaki sözleşme şartlarını ve Gümüş Kitap ise mühendislik, tedarik ve inşaat sözleşmesi (*engineering, procurement and construction*) ve anahtar teslim proje sözleşmeleri şartlarını içermektedir.

1. Gümüş Kitap'ın Özellikleri

Makalenin ileriki bölümlerinde özellikle çıkabilecek uyuşmazlıklar için öngördüğü çözüm yolları hakkında açıklamalara yer verilecek olması nedeniyle, Gümüş Kitap'ın genel özelliklerini tanıtmaya ihtiyacı duyulmuş-

FOOTNOTE

1 The original French title of the federation is “*Federation Internationale des Ingénieurs Conseils*” and the Turkish title of the federation is recognized as “*Müşavir Mühendisler Uluslararası Federasyonu*”.

2 The annexes related to the DAB under Silver Book general conditions are; General Conditions of Dispute Adjudication Agreement and Procedural Rules.

3 <http://fidic.org/about-fidic> (Last access: 26.11.2016).

4 <http://fidic.org/node/7089> (Last access: 26.11.2016).

5 Conditions of Contract for Construction For Building and Engineering Works designed by the Employer, Ed. 1, 1999.

6 Conditions of Contract for Plant & Design-Build For

Electrical & Mech. Plant & For Building & Engineering Works Designed by the Contractor, Ed. 1, 1999.

7 Conditions of Contract for EPC Turnkey Projects, Ed. 1, 1999.

8 The Short Form of Contract, Ed. 1, 1999.

9 <http://fidic.org/bookshop/about-bookshop/which-fidic-contract-should-i-use> (Last access: 02.05.2017).

10 Nazlı Töre, FIDIC Rules in Comparative Law, Dayınlarlı Hukuk Yayınları Ltd. Şti, Ankara 2011, p.15-16.

11 Töre, p.16.

12 Töre, p.16 cited from Pierrick Le Goff, A New Standart for International Turnkey Contracts: The FIDIC Silver Book (Une Nouvelle Reference Pour Les Contrats Internationaux Cle En Main: Le Livre Argent de la FIDIC) Int’l Bus. L.J., 2000, p.154.

13 The title of the relevant article is “*Claim, Disputes and Arbitration*”. Since the article herein is constructed according to the Silver Book general conditions, the parties may make amendments by taking into the consideration the specified times under article 20.

sibility to handle the financing of the process while the contractor undertakes full responsibility for completing and delivering the design and construction works in accordance with the agreement.¹⁰ Under these types of contracts, the employer does not interfere with the construction process provided that the relevant work is being completed by the contractor in accordance with the criteria established in the contract.¹¹ This type of contract is more suitable for agreements where the specified term and payment for the completion of the work is relatively unlikely to be amended. This is because the rationale of these contracts holds the contractor fully liable for the additional risk of possible increases in final payment amount and term of the agreement,¹² while the employer is responsible for the additional fees to be paid to the contractor.

III. DISPUTE RESOLUTION ACCORDING TO THE SILVER BOOK

As mentioned above, construction projects, to which FIDIC's Silver Book turnkey agreement ("EPC") is applied, usually have a grand-scale and complex nature and need a lengthy time frame for completion. This characteristic tends to cause disputes between the -contracting parties on various issues during the construction of these projects. The Silver Book article 20¹³ provides a dispute resolution mechanism for possible conflicts between the parties. The time limits and the manner of communication with the employer in cases where the contractor requests an extension of time and additional payment are also laid out in article 20 of the Silver Book. Accordingly, the contractor will provide supporting evidence for the situation which has caused the request for extension of time or additional payment.

tur. Gümüş Kitap, genellikle özel olarak finanse edilen yap-işlet-devret (BOT) projeleri, altyapı (yol, köprü, kanalizasyon arıtma tesisi vb.), fabrika, enerji santrali inşaatı gibi sabit fiyatlı anahtar teslim projeleri için uygulama alanı bulmaktadır.⁹ Gümüş Kitap'ta mühendis kavramı yerine iş sahibi ile yüklenici arasında doğrudan bir ilişki bulunmaktadır. Bu ilişkide iş sahibi sürecin finansmanından sorumlu olmakta, yüklenici ise tasarım ve inşaatın bütün sorumluluğunu üzerine alarak bunları sözleşmede kararlaştırıldığı üzere tamamlayarak teslim etmekle yükümlü olmaktadır.¹⁰ Bu tarz sözleşmelerde iş sahibi işin yapım sürecine, işin yüklenici tarafından sözleşmede belirlenen kriterlere uygun olacak şekilde tamamlanması koşuluyla müdahil olmamaktadır.¹¹ Bu sözleşmelerin, sözleşmede işin tamamlanması için belirlenen süre ve ödemenin değişebilme ihtimalinin düşük olduğu işler için kullanılması daha uygun olacaktır. Çünkü bu sözleşmelerin mantığında, sözleşmenin sonradan artabilecek nihai fiyat ve yapım süresinin ekstra riskinin tamamı yüklenicinin sorumluluğunda iken,¹² yükleniciye ödenmesi gereken ekstra bedelin sorumluluğunu ise iş sahibi üstlenmektedir.

III. FIDIC GÜMÜŞ KİTAP'A GÖRE UYUŞMAZLIKLARIN ÇÖZÜMÜ

Yukarıda da bahsedildiği üzere, FIDIC tarafından hazırlanan Gümüş Kitap anahtar teslim sözleşmesinin ("EPC") uygulandığı inşaat projeleri, oldukça büyük çaplı ve kompleks yapıda olmakta ve işin niteliği dolayısıyla tamamlanmaları uzun zaman almaktadır. Bu durum da bu projelerin yapımı süresince sözleşmenin tarafları arasında çeşitli konularda uyuşmazlıkların çıkabilmesine sebebiyet vermektedir. Gümüş Kitap madde 20¹³ kapsamında, taraflar arasında çıkabilecek uyuş-

DİPNOT

1 Türkçe ismi Mühendisler Uluslararası Federasyonu olan federasyonun orijinal Fransızca ismi "The Federation Internationale des Ingénieurs Conseils" olup, İngilizce ismi ise "International Federation of Consulting Engineers" olarak geçmektedir.

2 Gümüş Kitap genel hükümler kapsamında UCK'ya dair ekler; General Conditions of Dispute Adjudication Agreement (Uyuşmazlıkların Çözüm Anlaşması'nın Genel Şartları) ile Procedural Rules (Prosedüre İlişkin Kurallar) metinleridir.

3 <http://fidic.org/about-fidic> (Son erişim: 26.11.2016).

4 <http://fidic.org/node/7089> (Son erişim: 26.11.2016).

5 Conditions of Contract for Construction For Building and Engineering Works designed by the Employer, 1. Bası, 1999.

6 Conditions of Contract for Plant & Design-Build For Electrical & Mech. Plant & For Building & Engineering Works Designed by the Contractor, 1. Bası, 1999.

7 Conditions of Contract for EPC Turnkey Projects, 1. Bası, 1999.

8 The Short Form of Contract, 1. Bası, 1999.

9 Bkz. <http://fidic.org/bookshop/about-bookshop/which-fidic-contract-should-i-use> (Son erişim: 02.05.2017).

10 Nazlı Töre, FIDIC Kurallarının Karşılaştırmalı

Hukuktaki Yeri, Ankara 2011, s.15-16.

11 Töre, s.16.

12 Töre, s.16'dan naklen Pierrick Le Goff, A New Standart for International Turnkey Contracts: The FIDIC Silver Book (Une Nouvelle Reference Pour Les Contrats Internationaux Cle En Main: Le Livre Argent de la FIDIC) Int'l Bus. L.J., 2000, s.154.

13 Söz konusu madde başlığı "Claim, Disputes and Arbitration" olarak düzenlenmiştir. Ayrıca belirtildiği üzere makale metni, Gümüş Kitap genel koşullarda yer alan hükümlere göre oluşturulduğundan, taraflar özel koşullarda 20. madde başlığı altında yer alan sürelerde değişiklik yapabileceklerdir.

A. Dispute Resolution According to Article 20 of the FIDIC Silver Book

In case a dispute arises between the employer and the contractor which are parties to an agreement formed within the scope of the Silver Book, the relevant dispute will be settled in accordance with article 20 of the Silver Book. Article 20.2 of the Silver Book titled “Appointment of the DAB” states that in case a dispute arises between the parties, it will be settled by the DAB in accordance with article 20.4 titled “Obtaining DAB’s Decision”.¹⁴ The parties will jointly appoint the DAB within twenty eight days following a party’s notification¹⁵ to the other regarding its intent to bring the dispute to the DAB.

The DAB consists of one to three members in accordance with the particular conditions of the agreement. If the number of members is not specified in the particular conditions and the parties have not agreed otherwise, the DAB will consist of three members. These members must be suitable and qualified to undertake the relevant duty. If the DAB will consist of three members, each party will designate one member to be approved by the other party. The parties will consult each of these

mazlıklara uygulanabilecek bir uyuşmazlık çözüm yolu mekanizması sunulmuştur. Yine söz konusu 20. Maddede, yüklenicinin süre uzatımı ve ekstra ödeme talebinin olması halinde, bunu hangi sürelerle ve ne şekilde iş sahibine iletileceği de detaylı bir şekilde anlatılmaktadır. Buna göre yüklenici, talebini iletirken süre uzatımı ve ekstra talebinin ortaya çıkmasına neden olan durumu destekleyici materyalleri de iş sahibine iletilecektir.

A. FIDIC Gümüş Kitap’ın 20. Maddesi Uyarınca Uyuşmazlıkların Çözümü

Gümüş Kitap kapsamında düzenlenen sözleşmeye taraf olan iş sahibi ve yüklenici arasında bir uyuşmazlığın çıkması durumunda, söz konusu uyuşmazlık Gümüş Kitap madde 20’ye uygun olarak çözülecektir. Gümüş Kitap’ın “UÇK’nın Atanması” başlıklı 20.2. maddesine göre; taraflar arasında bir uyuşmazlık çıkması durumunda bu uyuşmazlık, sözleşmenin “UÇK Kararının Elde Edilmesi” başlıklı 20.4. maddesine uygun olarak UÇK tarafından çözümlenecektir.¹⁴ Taraflar, içlerinden birinin diğerine uyuşmazlığı UÇK’ya götürme niyeti olduğunu bildirmesinden sonraki yirmi sekiz gün içerisinde UÇK’yı müştereken görevlendirir.¹⁵

designated members and will then decide on the third member to be appointed to serve as the chairman of the board.¹⁶ However, if a list of possible candidates for the DAB is included in the agreement, excluding the ones who are unavailable or who refuse to be appointed to the DAB, the members will be selected from this list.¹⁷ An agreement must be made between the parties and the member/s of the DAB who will settle the dispute, and this agreement shall comprise the “Dispute Settlement Contract’s General Conditions” specified in the annex of the general conditions, while also taking into consideration the amendments made by the parties.¹⁸

Duties of the DAB members can only be terminated by the mutual agreement of the parties. Unless otherwise agreed by the parties, according to article 20.4 (Obtaining Dispute Adjudication Board’s Decision), DAB’s (including each and every member) duty will come to an end upon reaching a decision on the dispute. However, according to article 20.4, if another dispute is brought to the DAB at the date of the decision for the relevant dispute, DAB’s duty will end when the decision for the new dispute is finalized. Finally, article 20.3 of the Silver Book’s general conditions provides the path which should be followed in case the parties to the agreement are unable to agree on the members of the DAB.

If a dispute arises between the parties because of, or in connection with the agreement, or relating to the work within the scope of the agreement, including disputes related to the employer giving and determining certificates, orders or suggestions, or carrying out valuation, DAB’s decision making process will begin once either party delivers a written request to the DAB after it has been appointed in accordance with articles 20.2. and 20.3. provided that a copy of the written request with regard to bringing the dispute to the DAB is delivered to the other party. The written request will also include a statement as to its suitability with article 20.4. When the DAB consists of three members, the date of receipt of the written request by the chairman of the board will be deemed the date of receipt of the written request by the DAB.¹⁹

In order for the DAB to be able to settle the dispute, the parties are obliged to provide the necessary information and documents to the DAB. Furthermore, parties must also allow the DAB to enter the construction site and other relevant areas when it is necessary.²⁰ DAB will reach a decision on the dispute within eighty four days

UÇK, sözleşmenin özel hükümlerine uygun olarak bir veya üç üyeden oluşur. Özel hükümlerde sayının belirtilmemiş olması halinde ve taraflar bu konuda aksini anlaşmamışlarsa UÇK üç üyeden oluşur. Bu üyeler, söz konusu görevi yapmaya uygun ve kalifiye kişiler olmalıdır. Eğer UÇK üç üyeden oluşacaksa, taraflar karşılıklı olarak birbirlerinin onayına sunmak üzere birer üye belirleyecektir. Taraflar bu üyelerin ikisine de danışacak ve kurulun başkanı olarak görev yapacak üçüncü üyeyi kararlaştıracaklardır.¹⁶ Ancak muhtemel üyelerin yer aldığı bir liste sözleşmeye eklenirse, UÇK’ya atanmayı kabul etmeyen veya bu atanma için uygun olmayanlar hariç olmak üzere üyeler bu listeden seçilecektir.¹⁷ Sözleşmenin tarafları ile uyuşmazlığı çözecek olan UÇK üye/üye-leri arasında bir anlaşma yapılmalı, imzalanacak olan bu anlaşma sözleşmenin genel koşullarının ekindeki “Uyuşmazlık Çözüm Anlaşması’nın Genel Koşulları”nı, tarafların kendi arasında kararlaştırdıkları tadilleri de kapsayacak şekilde referans almalıdır.¹⁸

UÇK üyelerinin görevlerinin sona ermesi ancak tarafların ortak kararıyla mümkün olabilecektir. Taraflarca aksinin kararlaştırılmamış olması halinde, madde 20.4 (Uyuşmazlıkları Çözüm Kurulu’ndan Karar Alınması) uyarınca UÇK’nın uyuşmazlığa ilişkin verdiği kararlarla birlikte UÇK’nın (her bir üyesi de dahil) görevi sona erecektir. Ancak, madde 20.4 (Uyuşmazlıkları Çözüm Kurulu’ndan Karar Alınması) uyarınca, söz konusu uyuşmazlık için verilen karar tarihi itibarıyla başka bir uyuşmazlığın UÇK’ya götürülmemiş olması gerekmekte olup başka bir uyuşmazlığın UÇK’ya götürülmüş olması halinde UÇK’nın görevinin sona erme tarihi söz konusu uyuşmazlığa ilişkin kararını verdiği tarih olacaktır. UÇK üyelerine sözleşmenin taraflarınca karar verilememesi durumunda ne şekilde bir yol izleneceği de Gümüş Kitap genel koşullar madde 20.3’de düzenlenmiştir.

İşverenin sertifika, talimat, öneri verme ve belirleme veya değerlendirme yapmasına ilişkin uyuşmazlıklar dahil olmak üzere, taraflar arasında sözleşme sebebiyle veya sözleşmeye bağlı olarak veya sözleşme kapsamındaki işlerin yapımına ilişkin olarak herhangi bir uyuşmazlık ortaya çıktığı takdirde, UÇK’nın karar verme süreci, UÇK’nın sözleşmenin 20.2. ve 20.3. maddesine uygun olarak atanmasının ardından, taraflardan herhangi birinin uyuşmazlığı UÇK’ya götürme talebini, bir kopyasını sözleşmenin karşı tarafına iletme kaydıyla yazılı olarak UÇK’ya iletmesiyle başlayacaktır. Söz konusu talepte, talebin 20.4. maddeye uygun olarak yapıldığı da belirtilecek, UÇK’nın üç (3) kişiden oluşması halinde talebin

or on a date proposed by the DAB and accepted by the parties from receiving the parties' request or the advance payment in accordance with the dispute resolution agreement's general conditions. The DAB's decision must include a basis for the conclusions reached as well as a statement as to its suitability with article 20.4 of the agreement.²¹ It should be noted that according to article 20.4 DAB members are not obligated to reach a decision regarding the dispute at hand unless the necessary payments have been made by the parties. In case the decision by the DAB does not satisfy the expectations of any one of the parties or the DAB is unable to reach a decision within the specified time frame, the relevant party may notify the other party as to its dissatisfaction within twenty eight days from the end of the eighty four day period.²² If no such notification is made, DAB's decision will be binding and final for the parties.

According to article 20.5 of the Silver Book EPC contract, the parties shall try to resolve the dispute through amicable settlement before initiating the arbitration procedures upon notifying their dissatisfaction with the decision as provided in article 20.4. However, unless otherwise agreed by the parties, on or after the fifty sixth day following either party's notification about the unsatisfactory decision, the parties may initiate the arbitration procedures even if they did not try to resolve the dispute through amicable settlement.²³

Disputes which are not settled by the DAB in a manner satisfactory to the parties or through amicable settlement between the parties, will be settled by international arbitration. According to the contract, unless otherwise agreed by the parties, during the arbitration process, the arbitration rules of International Chamber of Commerce will be applied and the language specified by the parties in article 1.4. of the agreement will be applied to the procedure. The arbitrators may examine all information and documents as to the dispute.²⁴

As is evident from article 20 of the Silver Book which regulates the settlement of disputes, there is no clear provision on the law to be applied to a dispute by the DAB in the general conditions of the Silver Book. Furthermore, the general conditions of the dispute resolution agreement signed by the employer, contractor and a DAB member which regulates the duties of the parties under the relevant agreement and the rules of procedure which shall be followed by the DAB and the disputing parties; both laid out in the Silver Book's annex, fail

kurul başkanına ulaştığı tarih, UÇK'nın talebi aldığı tarih olarak değerlendirilecektir.¹⁹

Taraflar uyuşmazlığın çözülebilmesi adına, UÇK'nın uyuşmazlığı çözme sürecinde ihtiyaç duyduğu bilgi ve belgeleri UÇK'ya sağlamakla mükelleftir. Bunun için gerekli olması durumunda, taraflar UÇK'nın inşaat sahasına ve ilgili tesislere girmesine de müsaade etmelidir.²⁰ UÇK, tarafların talebini veya uyuşmazlıklarını çözüm anlaşmasının genel şartları uyarınca avans ödemesini aldığı tarihten itibaren seksen dört gün içerisinde veya kendisi tarafından teklif edilerek taraflarca kabul edilen bir tarihte, uyuşmazlık hakkında bir karar verecektir. UÇK'nın vereceği kararda, kararın sözleşmenin 20.4. maddesine uygun olarak verildiği belirtilmeli ve karar muhakkak gerekçeli olmalıdır.²¹ Belirtilmelidir ki, madde 20.4'e göre, UÇK üyeleri kendilerine yapılması gereken gerekli ödemeleri almadıkça uyuşmazlığa yönelik bir karar almak ile yükümlü tutulmamışlardır. UÇK tarafından verilen kararın taraflardan herhangi birini tatmin etmediği veya UÇK'nın süresi içerisinde gerekli kararı veremediği durumda, ilgili taraf seksen dört günlük sürenin bitiminden itibaren yirmi sekiz gün içerisinde karşı tarafa karardan tatmin olmadığını bildirebilecektir.²² Bu bildirim yapılmadığı takdirde UÇK'nın vermiş olduğu karar, taraflar arasında bağlayıcı ve nihai olacaktır.

Gümüş Kitap EPC sözleşmesinin 20.5. maddesi uyarınca, tarafların sözleşmenin 20.4. maddesinde belirtilen şekilde karardan tatmin olmadıkları bildiriminde bulunmaları üzerine, taraflar uyuşmazlığın çözümü için tahkim prosedürüne başlamadan evvel uyuşmazlığı dostane yollar ile çözme girişiminde bulunmalıdır. Ancak taraflarca aksi kararlaştırılmadığı takdirde, taraflardan herhangi birinin karardan tatmin olmadığını bildirmesini takip eden elli altıncı günde veya elli altıncı günden sonra, taraflar uyuşmazlığı dostane yollarla çözme girişiminde bulunmamış olsa dahi tahkim prosedürü başlatılabilecektir.²³

Tarafları tatmin edecek şekilde UÇK tarafından veya taraflarca dostane yollarla çözümlenemeyen uyuşmazlıklar, uluslararası tahkim yoluyla çözümlenecektir. Sözleşmeye göre uyuşmazlık tahkim yoluyla çözümlenirken taraflarca aksi kararlaştırılmadığı takdirde, Milletlerarası Ticaret Odası'nın tahkim kuralları benimsenecek ve tahkim prosedürü sözleşmenin 1.4. maddesinde taraflarca belirlenmiş olan dil ile yürütülecektir. Hakemler, uyuşmazlık ile ilgili her türlü bilgi ve belgeyi inceleyebilecektir.²⁴

to address which law will be applied to the subject of the dispute by the DAB.

B. The Applicable Law to the DAB's Dispute Adjudication Process

As mentioned above, the Silver Book's general conditions and annexes do not specify the applicable law to be used by the DAB during the adjudication of the disputes. On the other hand, the law which will be applied during the arbitration phase in case the contract or project related disputes are not resolved through the DAB or by amicable settlement between the parties, is specified in the Silver Book. As explained above, according to article 20.6 of the Silver Book, unless otherwise agreed by the parties, the dispute shall be settled under the Rules of Arbitration of the International Chamber of Commerce and the arbitration shall be conducted in the language defined in article 1.4 of the agreement. Article 1.4 of the Silver Book general conditions also stipulates the governing law of the contract. According to article 1.4, the agreement shall be governed by the law of the country stated in the particular conditions. The main reason

Gümüş Kitap'ın uyuşmazlıkların çözümünü düzenleyen 20. maddesinden de anlaşılacağı üzere, Gümüş Kitap'ta düzenlenen sözleşmenin genel hükümlerinde UÇK'nın taraflar arasında çıkabilecek bir uyuşmazlığı çözerken hangi hukuku uygulayacağına ilişkin açık bir hüküm mevcut değildir. Ayrıca Gümüş Kitap'ın ekinde bulunan ve iş sahibi, yüklenici ve UÇK üyesi arasında imzalanıp tarafların söz konusu anlaşma kapsamında yükümlülüklerini düzenleyen uyuşmazlık çözüm anlaşmasının genel koşulları ve yine Gümüş Kitap'ın ekinde bulunan uyuşmazlık tarafları ve UÇK'nın uyuşmazlık çözümü süreci içerisinde uyması gereken usul kurallarını düzenleyen prosedüre ilişkin kurallarda da UÇK'nın uyuşmazlık konusunu hangi hukuk kurallarını esas alarak çözeceğine dair bir düzenleme yer almamaktadır.

B. UÇK'nın Uyuşmazlıkları Çözerken Uygulayacağı Hukuk

Yukarıda da bahsedildiği üzere UÇK'nın uyuşmazlıkları çözerken hangi hukukun kurallarını uygulayacağı hususu Gümüş Kitap genel hükümleri ve eklerinde açık bir şekilde belirtilmemiştir. Diğer yandan, sözleşme veya

to being able to choose the governing law of the agreement stated in the particular conditions in accordance with article 1.4 of the Silver Book, is to enable the parties to carry out their contractual relationship within certain boundaries and rules as they wish. Considering different legal systems may have different approaches to issues; it can be deduced that the parties expect to prevent the uncertainty that may arise due to these differing legal approaches by choosing the governing law of the contract. Thus, if the parties in fact make a specific choice as to the governing law of the contract, it will be appropriate and convenient to apply that relevant law to a possible dispute that may arise between the parties.²⁵

It will be appropriate for the DAB; which has a mission to settle disputes according to the Silver Book, to apply the governing law chosen by the parties while undertaking its duty to adjudicate on disputes. In cases where the parties have not specified the governing law of the contract, DAB may apply the most suitable law to the problem, conditions of the matter and the contract while settling the dispute in a satisfactory manner for both

proje kaynaklı uyuşmazlıkların UÇK tarafından veya taraflarca dostane yollarla çözülememesi durumunda uyuşmazlığın tahkim yoluna gitmesi üzerine, tahkimde uygulanacak hukukun ne olduğu ise Gümüş Kitap'ta belirlidir. Yukarıda da belirtildiği üzere Gümüş Kitap'ın 20.6. maddesine göre, uyuşmazlık tahkim yoluyla çözümlenirken; taraflarca aksi kararlaştırılmadığı takdirde, Milletlerarası Ticaret Odası'nın tahkim kuralları benimsenecek ve tahkim prosedürü sözleşmenin 1.4. maddesinde taraflarca belirlenmiş olan dil ile yürütülecektir. Gümüş Kitap genel hükümlerinin 1.4. maddesinde uygulanacak hukuka ilişkin de düzenleme mevcuttur. 1.4. maddeye göre, sözleşmeye özel hükümlerde belirlenen hukuk uygulanacaktır. Tarafların Gümüş Kitap'ın 1.4. maddesine uygun olarak özel koşullar kapsamında sözleşmeye uygulanacak hukuku seçebilmelerinin temel mantığı, kendi aralarındaki sözleşmesel ilişkiyi belirli sınırlar ve kurallar çerçevesinde yürütmek istemeleridir. Uygulanabilecek farklı ülke hukuklarının meselelere farklı yaklaşabileceği göz önüne alındığında, tarafların sözleşmeye uygulanacak hukuku seçmeleriyle, ileride, yani sözleşmenin yürürlüğü aşamasında ortaya çıkabi-

parties. The main reason DAB exists as a dispute settlement mechanism under the Silver Book is the expectation for disputes to be resolved in a time efficient and fair manner. Moreover, considering that arbitration is a costly process, DAB is expected to provide a more cost effective settlement option for the parties. However, if the DAB does not abide by the chosen governing law during the dispute settlement process and reaches an unsatisfactory result for the parties, the parties will have to bear both the costs of the DAB and the arbitration process. As a result, not only the parties' interests will have not been protected as they had aimed, but they will also have been unnecessarily subjected to exorbitant sums.

IV. A RELEVANT EXAMPLE FROM PRACTICE

Related to the subject, the turnkey agreement laid out in the Silver Book, one of the standard agreements of FIDIC, has been selected to be applied to a major construction project undertaken between a contractor and employer from different countries. A lump sum price has been adopted by the parties to this contract. The contractor has demanded the operational costs of the worksite from the employer due to an unexpected situation which arose at the site and interfered with the construction phase during the execution of the construction project.

In one of the provisions of the side agreement which has been signed between the parties prior to the date of the dispute because of delays during the construction phase, the expenses which may be considered as operational costs of the worksite have been listed and it is stated that additional payment, which would be calculated by using the formula provided in the same side agreement, may be requested from the employer if there is a delay in the construction process. Yet another provision of this side agreement states that the contractor may demand additional costs related to the operational costs of the worksite and that the parties shall accept the principles relating to these additional costs outlined in the side agreement. Thus, the contractor has invoiced all the costs arising from his machinery and personnel's inability to work to the employer, while indicating that he incurred damages due to the delay and as a result he requested additional payments as operational costs of the worksite. The employer, on the other hand, has stated that these costs have already been paid to the contractor as additional costs at various times and therefore the contractor's request is unfounded. Additionally, the

lecek durumlarda meydana gelebilecek hukuksal yaklaşım farkı belirsizliğinin önüne geçilmesini bekledikleri düşünülebilecektir. Dolayısıyla, Gümüş Kitap sözleşmelerinde de taraflarca sözleşmeye uygulanacak bir hukuk seçimi yapılmış olması halinde, taraflar arasında doğabilecek bir uyuşmazlığa da tarafların kararlaştırdığı bu hukukun uygulanması uygun düşecektir.²⁵

Gümüş Kitap'a göre uyuşmazlıkları çözüm misyonu üstlenen UÇK'nın, görevini yerine getirirken taraflarca kararlaştırılan hukuk doğrultusunda hareket etmesi yerinde olacaktır. Tarafların sözleşmede hiçbir hukuk seçimi yapmamış olmaları ihtimalinde ise, UÇK'nın uyuşmazlıkları çözerken, meseleye, durumun şartlarına ve sözleşmeye en uygun düşecek hukuku seçerek taraflar arasındaki uyuşmazlığı tarafları tatmin edecek şekilde sonlandırması düşünülebilecektir. Gümüş Kitap kapsamında UÇK'nın taraflar arasında çıkabilecek uyuşmazlıkların çözümü mekanizmalarından biri olarak düzenlenmesinin ardındaki temel mantık, uyuşmazlıkların bu kurum tarafından hızlı ve hakkaniyete uygun olarak çözülmesi beklentisidir. Ayrıca tahkimin niteliği gereği oldukça pahalı bir prosedür olduğu da değerlendirildiğinde, UÇK'nın taraflara uygun maliyetli bir uyuşmazlık çözüm yolu sunması da beklenmektedir. Ancak UÇK'nın uyuşmazlığı çözüme sürecinde uygulaması gereken hukuka riayet etmemesi ve ulaştığı sonucun tarafları tatmin etmemesi durumunda uyuşmazlık en nihayetinde tahkime gidecekse, taraflar hem UÇK'ya hem de tahkime para dökmek durumunda kalacak ve UÇK'nın uygulanacak hukuka riayet etmemesi tarafların hukuki menfaatini korumamış olmanın yanında tarafların gereksiz yere yüksek meblağlar harcamasına da neden olacaktır.

IV. KONUYA İLİŞKİN UYGULAMADAN BİR ÖRNEK

Konuya ilişkin olarak, yüklenici ve iş sahibinin farklı ülkelerden olduğu çok büyük bir inşaat projesinde, tarafların gerçekleştireceği projeye uygulanmak üzere FIDIC standart sözleşmelerinden Gümüş Kitap'ta düzenlenen anahtar teslim sözleşmesi seçilmiştir. Taraflar arasında düzenlenen bu sözleşmede götürü bedel benimsenmiştir. Bu inşaat projesinin ileriki bir safhasında yüklenici, inşaat sahasında beklenmedik şekilde ortaya çıkan ve inşaat sürecinin belirli süre boyunca devamını engelleyen bir durumdan kaynaklanan bir sebeple, inşaatın süresinde bitirilememesinden doğan şantiye işletme giderlerinin bedelini iş sahibinden talep etmiştir.

Taraflar arasında inşaat sürecinde yaşanan gecikme

scope of the aforementioned provision which regulates that “additional costs” may be demanded from the employer has been interpreted differently by the parties. Against the contractor’s claim that there are no restrictions related to the additional costs which the contractor may demand, the employer has stated that the reason for the lack of a restriction in the agreement is the ambiguity of the relevant provisions of the agreement, and the additional costs which may be requested from the employer cannot be interpreted unlimitedly, and the parties agreed upon this during the pre-contract negotiations and that it is against the principle of good faith for the contractor to demand more than the amount agreed upon during the pre-contract negotiations. Hence, this situation has caused a dispute regarding the interpretation of the agreement and has been delivered to the DAB.

The employer has emphasised the differences between the common law and the civil law, while stating that the DAB must apply Turkish law, which is a civil law system and has been selected as the applicable law to the relevant agreement between the parties. The employer’s concern is that, even though the applicable law to the agreement has been clearly specified in the agreement by the parties, the DAB will settle the dispute according to the rules of the common law system as it has previously done in other DAB hearings. Due to the major differences between these two legal systems, DAB’s decision to not applying the law chosen by the parties in their agreement may jeopardize a fair settlement of the dispute. Common law system accepts that the intentions of the parties are reflected through the text of the agreement and therefore, the common approach to interpreting an agreement is to use literal interpretation and disregard the meetings and negotiations which took place prior to the execution of the agreement. In contrast, according to Turkish law, the court is not bound by the agreement provisions and may investigate the real and mutual intentions of the parties through examining the corre-

dolayısıyla, uyuşmazlık tarihinden önce imzalanmış olan ek sözleşmede düzenlenen hükümlerden birinde şantiye işletme gideri olabilecek masraflar kalem kalem sayılmış, bu giderler ile ilgili olarak iş sahibinden ek ücret talep edilebileceği ve talep edilebilecek ek ücretlerin yine bu ek sözleşmede düzenlenmiş olan formüle uygun olarak hesaplanacağı belirtilmiştir. Bu ek sözleşmenin bir başka hükmünde yüklenicinin şantiye işletme gider kalemleriyle ilgili olarak ek ücret talep edebileceği ve tarafların bu ek ücretler ile ilgili sözleşmenin ekinde düzenlenen prensipleri kabul edeceği belirtilmiştir. Yüklenici de bu ek sözleşmede düzenlenen hükümlere dayanarak makinalarının ve bu iş için gönderdiği personelin vs. belirli bir süre çalışmamasından kaynaklanan bütün masraflarını şantiye işletme giderleri adı altında faturalar ile iş sahibine göstermiş, gecikmeden dolayı zarara uğradığını ve gecikme sebebiyle ek ücret talep ettiğini belirtmiştir. İş sahibi ise yükleniciye bu masrafları çeşitli zamanlarda ek ücret olarak ödediğini belirterek, yüklenicinin bu talebinin yersiz olduğunu iddia etmiştir. Bunun yanında, yukarıda bahsedilen hükümlerde düzenlenmiş olan iş sahibinden talep edilebilecek “ek ücretler”in kapsamı taraflarca farklı yorumlanmıştır. Yüklenicinin talep edebileceği ek ücretlere sözleşme kapsamında herhangi bir sınırlama getirilmediği iddiasına karşın iş sahibi, bu sınırlamanın sözleşme kapsamında yazılmamış olmasının ilgili hükümlerdeki muğlaklıktan kaynaklandığını; iş sahibinden istenebilecek ek ücretlerin sınırsız olarak yorumlanamayacağını; tarafların sözleşme öncesi görüşmelerde bu konuyla ilgili anlaşmaya vardıklarını ve yüklenici tarafın sözleşme öncesi görüşmelerde anlaşılan tutardan daha fazla talep bulunmasının iyi niyet kurallarına aykırı olduğunu ifade etmiştir. Nitekim bu durum, sözleşme hükümlerinin yorumlanması noktasında taraflar arasında bir uyuşmazlığa sebep olmuş ve bu uyuşmazlık taraflarca UÇK’ya iletilmiştir.

Taraflar arasındaki yazışmalarda işveren tarafından

FOOTNOTE

14 FIDIC Silver Book, 1999 (FIDIC SB), Art. 20.2, p. 53.

15 FIDIC SB, Art. 20.2, p. 53.

16 FIDIC SB, Art. 20.2, p. 53.

17 FIDIC SB, Art. 20.2, p. 54.

18 FIDIC SB, Art. 20.2, p. 54.

19 FIDIC SB, Art. 20.4, p. 54.

20 FIDIC SB, Art. 20.4, p. 55.

21 FIDIC SB, Art. 20.4, p. 55.

22 FIDIC SB, Art. 20.4, p. 55.

23 FIDIC SB, Art. 20.5, p. 55.

24 FIDIC SB, Art. 20.6, p. 55-56.

25 Yaşar KARAYALÇIN, “İnşaat Sözleşmeleri”, Yönetici-İşletmeciler Mühendis ve Hukukçular için Ortak Seminer, Ankara Banka ve Ticaret Hukuku Araştırma Enstitüsü, 18-29 March 1996, p. 307 cited from **Buket Koldaş**, FIDIC Kapsamında Uyuşmazlıkların Çözümü,

Master Thesis, Gazi University Institute of Social Sciences, Ankara 2008, p.68-69.

26 S. Aslı Budak, “Türk Eser Sözleşmesi Hukuku Işığında FIDIC Sözleşmeleri”, Yesim M. Atamer, Ece Baş Sözel, Elliott Geisinger, Uluslararası İnşaat Sözleşmeleri ve Uyuşmazlık Çözüm Yolları, İstanbul Uluslararası İnşaat Hukuku Konferansları-1, Ed. 1, İstanbul 2016, p. 93.

spondence which took place prior to the execution of the agreement.²⁶ Consequently, DAB's application of the law chosen by the parties during the settlement process is of great importance for the interests of the parties. If the DAB applies the common law rules to the dispute adjudication process instead of Turkish law, the DAB will not be able to satisfy the employer's expectations and be able to provide an agreeable solution for the employer. This will cause a long period of dispute, delay in works and an unnecessary incurring of expenses. In the event that the parties had to refer the disputes that were not resolved by the DAB to arbitration, they will need make even more expenses as explained above.

V. CONCLUSION

As mentioned throughout the article, major construction agreements require very thorough and detailed agreement terms due to their complex, time consuming and costly natures. FIDIC contracts constructed in the aforementioned manner contain provisions which the parties may use according to their needs. These detailed contracts aim to procure dispute resolution mechanisms which will resolve conflicts in a time efficient, systematic and fair manner. Indeed, as a means to this end, Silver Book contracts provide the DAB, amicable settlement and arbitration procedures and explain the systematic manner in which these procedures can be used. On the other hand, whereas the law applicable to the arbitration procedure is indicated even in the case where the parties have not selected a governing law for their agreement, the same consideration has not been provided for the DAB procedure. This situation causes not only the DAB being unable to provide a correct and satisfactory resolution to the conflicts of parties, but also causes loss of time and money. In our opinion, while settling the disputes DAB must abide by the law chosen by the parties if they chose it and apply the most suitable law to the agreement and the parties if they did not chose it. ■

özellikle Anglo-Sakson hukuk sistemi ile Kıta Avrupası hukuk sistemi arasındaki farklılıklara vurgu yapılarak, UÇK'nın önüne gelen uyumsuzluğa, bahsi geçen sözleşmeye uygulanacak hukuk olarak seçilen ve Kıta Avrupası hukuk sistemine dahil olan Türk hukukunun uygulanması gerektiği vurgulanmıştır. İşveren tarafın endişesi UÇK'nın, sözleşmeye uygulanacak hukukun taraflarca sözleşmede açıkça benimsenmiş olmasına rağmen UÇK'nın bunu dikkate almayarak Anglo-Sakson hukuk sistemi kurallarına göre uyumsuzluğu çözeceği yönündedir. Zira UÇK tarafından daha öncesinde verilen kararlarda UÇK üyeleri tarafından Anglo-Sakson hukuk sistemi kuralları uygulama alanı bulmuştur. UÇK tarafından taraflarca belirlenen hukukun, uyumsuzluk çözümünde uygulanmaması iki hukuk sistemi arasındaki temel farklılardan ötürü, uyumsuzluğun adil ve hakkaniyete uygun bir şekilde çözülememesi riskini yaratmaktadır. Anglo-Sakson hukuk sisteminde taraf iradelerinin sözleşme metni üzerine yansıtıldığı kabul edildiğinden sözleşmenin yorumlanmasına dair genel yaklaşım, sözleşmenin lafzına göre yapılmakta ve taraflar arasında sözleşme öncesi görüşmeler uyumsuzluk çözümünde dikkate alınmamaktadır. Oysa Türk hukukunda mahkeme, tarafların gerçek iradelerini anlayabilmek amacıyla sözleşme hükümleriyle bağlı kalmaz; tarafların gerçek ve ortak iradelerini de sözleşme öncesi görüşmelerin incelenmesi suretiyle araştırır.²⁶ Dolayısıyla, uyumsuzluğun çözümü sırasında UÇK tarafından, taraflarca sözleşmeye uygulanmak üzere seçilmiş olan hukukun uygulanıyor olması taraf menfaatleri açısından önem arz etmektedir. Şayet UÇK, tarafların aralarındaki uyumsuzluğun çözümü konusunda Türk hukuku yerine Anglo-Sakson hukuk sistemi kurallarını uygulayacak ise işverenin beklentisini karşılayamamış olacak ve işveren tarafı tatmin edecek makul bir çözüm üretememiş olacaktır. Bu durum da taraflarca uzun bir uyumsuzluk dönemi yaşanmasına, işin gecikmesine ve gereksiz bir masrafa yol açacaktır. Tarafların UÇK'da çözümlenemeyen uyumsuzluklarını tahkim yoluna götürmek durumunda kalmaları üzerine,

DİPNOT

14 FIDIC Gümüş Kitap, 1999 (FIDIC GK), m. 20.2, s.53.

15 FIDIC GK, m. 20.2, s. 53.

16 FIDIC GK, m. 20.2, s. 53.

17 FIDIC GK, m. 20.2, s. 54.

18 FIDIC GK, m. 20.2, s. 54.

19 FIDIC GK, m. 20.4, s.54.

20 FIDIC GK, m. 20.4, s.55.

21 FIDIC GK, m. 20.4, s.55.

22 FIDIC GK, m. 20.4, s.55.

23 FIDIC GK, m. 20.5, s.55.

24 FIDIC GK, m. 20.6, s.55-56.

25 **Buket Koldaş**, FIDIC Kapsamında Uyumsuzlukların Çözümü, Yüksek Lisans Tezi, Gazi Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Ankara 2008, s.68-69'dan naklen, Yaşar KARAYALCIN, "İnşaat Sözleşmeleri", Yönetici-İşletmeci Mühendis ve Hukukçular için Ortak Seminer,

Ankara Banka ve Ticaret Hukuku Araştırma Enstitüsü, 18-29 Mart 1996, s.307.

26 **S. Aşlı Budak**, "Türk Eser Sözleşmesi Hukuku Işığında FIDIC Sözleşmeleri", Yesim M. Atamer, Ece Baş Stüzel, Elliott Geisinger, Uluslararası İnşaat Sözleşmeleri ve Uyumsuzluk Çözüm Yolları, İstanbul Uluslararası İnşaat Hukuku Konferansları-1, 1. Bası, İstanbul 2016, s. 93.

yukarıda da bahsedildiği üzere, daha da çok masraf yapmaları söz konusu olacaktır.

V. SONUÇ

Genel olarak yukarıda da belirttiğimiz gibi, çok büyük inşaat sözleşmelerinin karmaşık, zaman alan ve masraflı yapısı, bunların uygulamasını düzenleyen detaylı sözleşmelere ihtiyaç duyulmasına neden olmaktadır. Bu kapsamda hazırlanmış olan standart FIDIC sözleşmeleri, projelerin taraflarının ihtiyaçları doğrultusunda kullanabilecekleri hükümler içermektedir. Bu kapsamlı sözleşmeler pek tabii bu projelerde söz konusu olabilecek uyuşmazlıklara da çözüm yolları üretmeye çalışmakta, bunların en kısa zamanda, sistematik ve hakkaniyete uygun şekilde çözülmesini sağlamayı hedeflemektedir. Nitekim bu doğrultuda, standart sözleşmelerden olan Gümüş Kitap sözleşmelerinde de uyuşmazlık çözüm yolları olarak UÇK, dostane yollarla çözüm ve tahkim prosedürlerinden bahsedilmiş, bunların sistematik bir şekilde nasıl kullanılacağı anlatılmıştır. Bunun yanı sıra bu sözleşmelerde, taraflar arasında hukuk seçimi yapılmamış olduğunda dahi tahkim uygulamasında hangi hukukun uygulanacağı öngörülmüş olmasına rağmen, UÇK açısından bu husus boşlukta kalmıştır. Bu durumun UÇK'nın uyuşmazlığı doğru ve tarafları tatmin edecek şekilde çözememesine sebep olması, tarafların yalnızca uyuşmazlıklarının çözülememesine değil, fazladan zaman ve para kaybı yaşamasına da sebep olmaktadır. Kanımızca UÇK uyuşmazlıkları çözerken, sözleşmede taraflarca bir hukuk seçimi yapılmışsa buna riayet etmeli, yapılmamışsa da sözleşmeye ve taraflara en uygun olacak hukuku uygulamalıdır. ■

leşmelerden olan Gümüş Kitap sözleşmelerinde de uyuşmazlık çözüm yolları olarak UÇK, dostane yollarla çözüm ve tahkim prosedürlerinden bahsedilmiş, bunların sistematik bir şekilde nasıl kullanılacağı anlatılmıştır. Bunun yanı sıra bu sözleşmelerde, taraflar arasında hukuk seçimi yapılmamış olduğunda dahi tahkim uygulamasında hangi hukukun uygulanacağı öngörülmüş olmasına rağmen, UÇK açısından bu husus boşlukta kalmıştır. Bu durumun UÇK'nın uyuşmazlığı doğru ve tarafları tatmin edecek şekilde çözememesine sebep olması, tarafların yalnızca uyuşmazlıklarının çözülememesine değil, fazladan zaman ve para kaybı yaşamasına da sebep olmaktadır. Kanımızca UÇK uyuşmazlıkları çözerken, sözleşmede taraflarca bir hukuk seçimi yapılmışsa buna riayet etmeli, yapılmamışsa da sözleşmeye ve taraflara en uygun olacak hukuku uygulamalıdır. ■

BIBLIOGRAPHY KAYNAKÇA

<http://fidic.org> (Last access: 26.11.2016)

Nazlı Töre, FIDIC Kurallarının Karşılaştırmalı Hukuktaki Yeri, Ankara 2011

FIDIC Silver Book, 1999

Buket Koldaş, FIDIC Kapsamında Uyuşmazlıkların Çözümü, Master Thesis, Gazi University Institute of Social Sciences, Ankara 2008

S. Aslı Budak, "Türk Eser Sözleşmesi Hukuku Işığında FIDIC Sözleşmeleri", Yesim M. Atamer, Ece Baş Süzel, Elliott Geisinger, Uluslararası İnşaat Sözleşmeleri ve Uyuşmazlık Çözüm Yolları, İstanbul Uluslararası İnşaat Hukuku Konferansları-1, Ed. 1, İstanbul 2016

<http://fidic.org> (Son erişim: 26.11.2016)

Nazlı Töre, FIDIC Kurallarının Karşılaştırmalı Hukuktaki Yeri, Ankara 2011

FIDIC Gümüş Kitap, 1999

Buket Koldaş, FIDIC Kapsamında Uyuşmazlıkların Çözümü, Yüksek Lisans Tezi, Gazi Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Ankara 2008

S. Aslı Budak, "Türk Eser Sözleşmesi Hukuku Işığında FIDIC Sözleşmeleri", Yesim M. Atamer, Ece Baş Süzel, Elliott Geisinger, Uluslararası İnşaat Sözleşmeleri ve Uyuşmazlık Çözüm Yolları, İstanbul Uluslararası İnşaat Hukuku Konferansları-1, 1. Basi, İstanbul 2016